

Lõuna-Eesti piirkondliku komisjoni protokoll nr 10

22.05.2017

Tartu

Osalejad: Andres Kõiv (Võru maavanem), Reno Laidre (Tartu maavanem), Margus Lepik (Valga maavanem), Rivo Noorkõiv (OÜ Geomedia), Veiko Sepp (Tartu Ülikool), Georg Sootla (Tallinna Ülikool), Viktor Svjatõšev (Jõgeva maavanem), Igor Taro (Põlva maavanem), Väino Tõemets (Rahandusministeerium)

Puudus: Erich Palm (Viljandi maavanem), Priidu Ristkok (Rahandusministeerium), Ave Viks (Rahandusministeerium)

Kutsutud: Kaia Sarnet (Rahandusministeerium), Sulev Valner (Rahandusministeerium), Tõnu Vesi (Tartu Maavalitsus)

Protokollis: Kaie Kungas (Rahandusministeerium)

Päevakord:

1. Arvamuste andmine kohalike omavalitsuste esitatud arvamustele valitsuse algatatud ühinemissetepanekutest:

1.1. Otepää, Sangaste ja Puka valla ühendamiseks;

1.2. Laeva, Piirissaare, Tabivere ja Tartu valla ühendamiseks;

1.3. Tartu linna ning Luunja ja Tähtvere valla ühendamiseks;

1.4. Elva, Konguta, Nõo, Palupera, Puhja, Rannu ja Rõngu valla ühendamiseks;

1.5. Kambja ja Ülenurme valla ühendamiseks;

1.6. Kallaste linna, Alatskivi, Pala, Peipsiääre ja Vara valla ühendamiseks;

1.7. Ahja, Kanepi, Kõlleste, Laheda, Mooste, Põlva, Vastse-Kuuste ja Valgjärve valla ühendamiseks;

1.8. Antsla, Lasva, Orava, Sõmerpalu, Urvaste, Vastseliina ja Võru valla ühendamiseks;

1.9. Meremäe, Mikitamäe ja Värskä valla ühendamiseks ja Misso valla külade (Luhamaa nurga) üleandmiseks.

Priidu Ristkoki mitteosalemise tõttu määrati komisjoni liikmete poolt koosolekut asendajana juhatama Rahandusministeeriumi regionaalvaldkonna asekanstler Kaia Sarnet.

Kaia Sarnet juhatas koosoleku sisse, tutvustas koosoleku eesmärgi, anda piirkondliku komisjoni poolt hinnang volikogude arvamustele Vabariigi Valitsuse esitatud haldusterritoriaalse korralduse muutmise ettepanekute kohta¹ ehk hinnata, kas omavalitsuste põhjendused ja vastuväited valitsuse algatatud ühendamise kohta on kaalukad või mitte ning kas omavalitsuste vastuväidete põhjal võiks Vabariigi Valitsusele teha ettepaneku menetluse jätkamiseks või selle lõpetamiseks.

1. Arvamuste andmine kohalike omavalitsuste esitatud arvamustele valitsuse algatatud ühinemissetepanekutest

1.1. Otepää, Sangaste ja Puka valla ühendamine.

Piirkondliku komisjoni liikmed tutvusid omavalitsuste esitatud tagasisidega. Otepää ja Sangaste vald nõustusid valitsuse ettepanekuga, Puka vald ei vastanud valitsuse ettepanekule ning seega nõustus vaikumisi².

Eelnevalt oli valitsus kinnitanud volikogude algatatud piiri muudatused, täpsemalt Puka valla Aakre, Palamuste, Pedaste, Purtsi, Pühaste ja Rebaste küla arvamise Rõngu valla koosseisu ja Puka valla

¹ Vt Vabariigi Valitsuse 30.06.2016 korralduse nr 242 „Piirkondlike komisjonide moodustamine haldusreformi elluviimiseks“ punkti 4 alapunkt 5. Kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/305072016020>.

² Haldusreformi seaduse § 9 lõike 8 järgi loetakse valitsuse ettepanek vastuvõetuks, kui kohaliku omavalitsuse üksus ei esita Vabariigi Valitsuse ettepaneku kohta 2017. aasta 15. maiks arvamust.

Soontaga küla arvamise Helme valla koosseisu. Vabariigi Valitsus kinnitas haldusüksuste piiride muutmised territooriumiosa üleandmisega 11. mai. 2017.

Omavalitsused täiendavaid argumente ei esitanud, on kokku leppinud esialgses ühinemiskokkuleppe eelnõu tekstis ning selle avalikustanud.

Piirkondlik komisjon teeb valitsusele ettepaneku jätkata Otepää, Sangaste ja Puka valla haldusterritoriaalse korralduse muutmise menetlusega.

1.2. Laeva, Piirissaare, Tabivere ja Tartu valla ühendamise.

Piirkondliku komisjoni liikmed tutvusid omavalitsuste esitatud tagasisidega. Tabivere vald nõustus valitsuse ettepanekuga, Piirissaare ja Tartu vald ei nõustunud valitsuse esitatud ettepanekuga. Laeva vald ei vastanud valitsuse ettepanekule ning seega nõustus vaikimisi.

Tartu ja Piirissaare vald töid välja, et seletuskirjas ei ole välja toodud kasu juba ühinenud Tartu vallale. Kuna Tabiverega ei ole peetud läbirääkimisi, siis ei ole õige praegu omavalitsusi omavahel ühendada.

Piirkondlik komisjon leidis, et omavalitsused ei ole oma argumentides analüüsinud mõju ETHS § 7 lõike 5 asjaoludele ega toonud välja negatiivseid mõjusid nimetatud asjaolude lõikes. Tabivere valla ühendamise ühinenud Tartu vallaga on otstarbekas piirkonna tervikvaatest ning osapooltele ei tulene ühendamisest negatiivseid mõjusid.

Piirkondlik komisjon teeb valitsusele ettepaneku jätkata Laeva, Piirissaare, Tabivere ja Tartu valla haldusterritoriaalse korralduse muutmise menetlusega, kuna omavalitsused ei ole esitanud menetluse lõpetamiseks piisavalt kaalukaid põhjendusi ühinemisega kaasneva negatiivse mõju kohta.

1.3. Tartu linna ning Luunja ja Tähtvere valla ühendamise.

Piirkondliku komisjoni liikmed tutvusid omavalitsuste esitatud tagasisidega. Tartu linn nõustus valitsuse esitatud ettepanekuga tingimusel, et ühendamise asemel viiakse läbi Tartu linnaga liitumismenetlus. Luunja vald ei nõustunud valitsuse esitatud ettepanekuga ja Tähtvere vald ei vastanud valitsuse ettepanekule ning seega nõustus vaikimisi.

Luunja vald tõi välja, et Luunja elanikkond on kasvutrendis ja vallal on olemas kõik vajalikud teenused. Vald on piisavalt haldussuutlik, eelarvetulud ja tulumaksu laekumine on kasvanud. Ühinemine Tartu linnaga ei tagaks sidusust ega arvestaks elanike ühtekuuluvustundega. Ühinemisel puuduvad positiivsed mõjud ja piirkondlikud huvid ei saa Tartu linna volikogus olema tagatud. Tartu linn tõi välja, et nõustuvad Luunja valla ja Tähtvere valla liitumisega Tartu linnaga ning esitas ülevaate omavalitsuse edasisest korraldusest liitumisel, sealhulgas anti lubadus järgida põhimõtet, et Luunja valla ja Tähtvere valla ametiasutuste teenistujad jätkavad pärast Tartu Linnavolikogu valimiste tulemuste väljakuulutamist teenistust Tartu linna ametiasutuste koosseisus.

Piirkondlik komisjon leidis, et Luunja valla elanike arvu võimalik kasv tuleneb eelkõige Tartu linna valglinnastumisest. Luunja valla finantsvõimekus Tartu linnaga liitumisest ei kahane. Liidetakse keskus-tagamaa, kuna osa Luunja vallast on tugevalt Tartu linnaga integreeritud. Liitumise tulemusena Tartu linnaga tihedalt seotud ja linnas teenuseid tarbivatel Luunja valla elanikel tekib võimalus rääkida oluliselt enam kaasa piirkonna elanikele teenuste osutamisel. Uus omavalitsus peab valitsemisel hea seisma kõigi oma elanike eest ja seega on kohustus võtta arvesse kõiki piirkondlikke huvisid. Tartu linn on oma tagasisides lubanud, et Luunja valla ja Tähtvere valla ametiasutuste teenistujad jätkavad pärast Tartu Linnavolikogu valimiste tulemuste väljakuulutamist teenistust Tartu linna ametiasutuste koosseisus. Seega on tagatud praegustes valdades kohapealseid olusid tundvate

ametnike ja töötajate jätkamine ning järjepidevus seeläbi. Liitmise tulemusena kasvab Tartu linnastupiirkonna planeerimisprotsessi, liikluskorralduse ja territooriumi terviklik käsitlus.

Piirkondlik komisjon teeb valitsusele ettepaneku jätkata Tartu linna ning Luunja ja Tähtvere valla haldusterritoriaalse korralduse muutmise menetlusega liites Luunja valla ja Tähtvere valla Tartu linnaga, kuna omavalitsused ei ole esitanud menetluse lõpetamiseks piisavalt kaalukaid põhjendusi ühinemisega kaasneva negatiivse mõju kohta.

1.4. Elva, Konguta, Nõo, Palupera, Puhja, Rannu ja Rõngu valla ühendamine.

Piirkondliku komisjoni liikmed tutvusid omavalitsuste esitatud tagasisidega. Elva linn nõustus valitsuse esitatud ettepanekuga. Konguta, Nõo, Palupera, Puhja, Rannu ja Rõngu vald ei nõustunud valitsuse ettepanekuga.

Elva linn tõi välja, et Nõo valla elanikud käivad Elva linnas tööl ja kasutavad teenuseid Elva linnas. Moodustub funktsionaalselt ja majanduslikult seotud asustussüsteemi loogilisi seoseid arvestav võimekas omavalitsus. Konguta, Rannu, Palupera ja Puhja vald tõi välja, et Nõo valla ühendamine ei ole otstarbekas, kuna paisutab ühe omavalitsuse (Elva valla) teistest maakonna omavalitsustest pea kaks korda suuremaks. Omavalitsuste hinnangul saab Tartumaale ülisuure, omavahel mitte haakuva ja logistiliselt raskesti seondatava omavalitsuse moodustamise tulemusel kannatada piirkonna tasakaalustatud areng. Samuti lõhutakse ka kogu senine üksmeel ühineva kuue omavalitsuse vahel ning sundühendamisel on positiivse mõju asemel hoopis negatiivne mõju Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduse § 7 lõikes 5 loetletud asjaoludele. Nõo vald tõi välja, et vald on haldussuutlik ja kasvava elanike arvuga. Nõo vallas on olemas vajalik kompetents ja võimekus iseseisvalt korraldada ja juhtida kohalikku elu ning täita seadusest tulenevaid ülesandeid. Ühendamisel on negatiivne mõju Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduse (ETHS) § 7 lõikes 5 loetletud asjaoludele. Elva vald ei asuks liikumisteedel. Nõo vald lahustuks suurvallas ja muutuks ebamäärase identiteediga piirkonnaks. Keeruline on säilitada vallakeskuse staatuse kaotanud Nõo aleviku teenuste võrgustikku ja olulisust kohaliku 2. tasandi keskustena.

Piirkondlik komisjon leidis, et Nõo valla ühendamisel suudab Elva linn ka suurenenud piirkonnale keskuse rolli täita. Elva linn on Nõo vallale tugevam keskus kui alternatiivse ühinemise variandina Ülenurme vallaga ühinemine ning sidusus on suurem kui oleks olnud Kambja vallaga ühendamisel. Ei saa hinnata vaid hetkel olevat teenuste pakkumise võimekust, vaid omavalitsuse võimekuse arendamise võimalusi. Nõo vald on maantee ja raudteega ühendatud Elva linna kui tulevase omavalitsuse juriidilise keskusega, bussiliiklus on tihe. Transpordiühendusi saab ka edasi arendada ning vähendada haldusüksuste piiridest tulenevaid kitsendusi liinidel. Koostööd omavalitsuste vahel tehakse kohalike külastuskeskuste arendamises ja arendustegevustes.

Reno Laidre jäi komisjoni ettepaneku tegemisel erapooletuks.

Otsus tehti hääletades. Kaheksa poolt ja ühe komisjoni liikme erapooletuks jäämisega otsustas komisjon esitada valitsusele ettepaneku jätkata Elva, Konguta, Nõo, Palupera, Puhja, Rannu ja Rõngu valla haldusterritoriaalse korralduse muutmise menetlusega, kuna omavalitsused ei ole esitanud menetluse lõpetamiseks piisavalt kaalukaid põhjendusi ühinemisega kaasneva negatiivse mõju kohta.

1.5. Kambja ja Ülenurme valla ühendamine.

Piirkondliku komisjoni liikmed tutvusid omavalitsuste esitatud tagasisidega. Kambja ja Ülenurme vald ei nõustunud valitsuse ettepanekuga. Ülenurme vald lisas, et ei nõustu ka esitatud nime (Kambja vald) ettepanekuga.

Kambja vald tõi välja, et Kambja vallas on kompetents olemas. Ühendamisel moodustub kahe väga erineva asustussüsteemiga piirkond, mille ühendamine on väga keeruline. Linnalise ja hajaasustatud maavalla ühendamisel on vajadused väga erinevad. Ühendamine tood kaasa teenuste kaugenemise ja väheneb Kambja kui 2.tasandi teenuskeskuse olulisus ning otsustusõigus kaugeneb elanikest. Ülenurme vald tõi välja, et seletuskirjas ei ole analüüsitud mõju Ülenurme valla elanikele. Ülenurme vallale tekib kohustus hakata järgi aitama ühendamise tagajärjel ääremaastuvaid piirkondi.

Piirkondlik komisjon leidis, et teenuste vähenemine praeguse Kambja valla territooriumil ei ole tõenäoline. Teenuskeskuse olemasolu sõltub elanike arvust ja tarbimisest, mitte haldusüksuse keskuseks olemisest. Tartu linna kui maakonna- ja regioonikeskuse lähedus omab paratamatult oma mõju keskusena teenuste osutamisel. Kambja valla keskus ei ole ka hetkel kõigi Kambja valla piirkondade liikumisteedel, Kambja vallas on kolm erinevat liikumiskoridori. Nime küsimust käsitleb kohanimenõukogu ning piirkondlik komisjon selles osas arvamust ei kujunda.

Piirkondlik komisjon teeb valitsusele ettepaneku jätkata Kambja ja Ülenurme valla haldusterritoriaalse korralduse muutmise menetlusega, kuna omavalitsused ei ole esitanud menetluse lõpetamiseks piisavalt kaalukaid põhjendusi ühinemisega kaasneva negatiivse mõju kohta.

1.6. Kallaste linna, Alatskivi, Pala, Peipsiääre ja Vara valla ühendamine.

Piirkondliku komisjoni liikmed tutvusid omavalitsuste esitatud tagasisidega. Alatskivi, Pala, Peipsiääre ja Vara vald ei nõustunud valitsuse ettepanekuga. Kallaste linn nõustus valitsuse ettepanekuga.

Alatskivi, Vara ja Peipsiääre vald tõi välja et volikogude algatatud etapi otsuste ettevalmistamine juba oli väga raske ja emotsionaalne ning uue valla käivitamine sunduslikult tekitab veelgi suurema võõrandumise elanikest. Omavalitsuste avalike teenuste pakkumise tase on juba piisavalt kõrge. Pala ja Kallaste lisandumisel tõuseb praeguste KOVide laenukoormus ning piisavalt ei ole kaalutud alternatiivi Pala valla ühendamiseks ühineva Mustvee linnaga. ETHS § 7 lg 5 asjaolusid ei ole välja toodud. Pala vald tõi välja, et valla avalike teenuste kvaliteet on heal tasemel ja tööl head spetsialistid. Ühendataval vallal ei oleks head toimeleogikat, tegemist oleks kunstliku moodustisega. Kuna teised omavalitsused on juba vastu võtnud ühinemislepingu, siis Pala vallal puudub uue valla käivitamisel kaasaraäkimisõigus.

Piirkondlik komisjon leidis, et Pala valla osas on kaalutud ka Mustvee suunda ning valiku põhjendused on seletuskirjas esitatud. Sidusus on suurim antud lahenduse korras. Kallaste linn on moodustatava vallaga funktsionaalselt ja territoriaalselt seotud. Paiknemine Peipsi järve ääres ja Tartu linna toimepiirkonnas suurendab kogu piirkonna ühtekuuluvust. Ühinedes moodustub territoriaalselt kompaktne omavalitsusüksus. Nime küsimust käsitleb kohanimenõukogu ning piirkondlik komisjon selles osas arvamust ei kujunda.

Viktor Svjatõšev tõi välja, et ei pooldanud juba varasematel koosolekutel Pala vallale ettepaneku tegemist Kallaste linna, Alatskivi, Peipsiääre ja Vara vallaga ühendamiseks ja on endiselt seisukohal, et oleks tulnud esitada ettepanek Pala valla ühendamiseks Saare, Avinurme, Lohusuu ja Kasepää valla ning Mustvee linnaga.

Piirkondlik komisjon teeb valitsusele ettepaneku jätkata Kallaste linna, Alatskivi, Pala, Peipsiääre ja Vara valla haldusterritoriaalse korralduse muutmise menetlusega, kuna omavalitsused ei ole esitanud menetluse lõpetamiseks piisavalt kaalukaid põhjendusi ühinemisega kaasneva negatiivse mõju kohta.

1.7. Ahja, Kanepi, Kõlleste, Laheda, Mooste, Põlva, Vastse-Kuuste ja Valgjärve valla ühendamine.

Piirkondliku komisjoni liikmed tutvusid omavalitsuste esitatud tagasisidega. Ahja, Kanepi, Kõlleste, Laheda, Mooste, Põlva, Vastse-Kuuste ja Valgjärve vald ei nõustunud valitsuse ettepanekuga.

Omavalitsused tõid välja, et ühendamisel puuduvad positiivsed mõjud. Kanepi, Kõlleste ja Valgjärve kant eristub teistest KOVIDest selgelt oma tervikliku ja ajaloolise piirkonna poolest, ühendamine suurendaks ääremaastumist. Põlva ei ole nende valdade jaoks tõmbekeskus. Kanepi, Kõlleste ja Valgjärve valla ühinemisega soovitakse vähendada suurte keskuste tekitatud geograafilist vaakumit n-õ vahealadel. Kanepi piirkond moodustab Põlva-Otepää-Tartu tõmbepiirkonnas selgelt eraldiseisva ja ääremaalise piirkonna, mille Tartu linna mõju ja pendel- ning tööränne on piirkonnas tervikuna oluliselt tugevam kui Põlva suunas. Põlva ühinemispriirkonda iseloomustab piirkondlik terviklikkus, moodustub nn rõngasvald Põlva kui keskuse ümber, mis on hästi ühendatud valla keskusega ja mida iseloomustab elanike juba väljakujunenud liikumismustrit.

Piirkondlik komisjon leidis, et ühinenud Põlva vald ja ühinenud Kanepi vald on eraldiseisvad piirkonnad ning ETHS asjaoludele tuginevad põhjendused ühendamise ja mittejätkamiseks on olemas. Liikuvust Põlva valla suunas ei ole, ühinenud vald moodustab Põlva-Otepää-Tartu tõmbepiirkonnas eraldiseisva piirkonna. Kindlasti tuleb ühinenud Kanepi vallal jätkata omavalitsuse võimekuse tõstmisega ka iseseisvalt.

Igor Taro jäi eriarvamusele, tuues välja, et Kanepi ei ole kolmele ühinenud vallale tõmbekeskuseks ning Põlvaga ühendamisel Kanepi piirkonda ei lõhuta, Ühinenud Kanepi vallas puudub kõrgema tasandi keskus ning Põlva linn on teatud osale ühinenud Kanepi vallast piirkonna keskuseks.

Komisjoni liikmed olid ettepaneku tegemise osas Ahja, Kanepi, Kõlleste, Laheda, Mooste, Põlva, Vastse-Kuuste ja Valgjärve valla ühendamiseks erineval arvamusel, mistõttu tehti otsus hääletades. Nelja poolt, kahe vastuhääle ja kolme komisjoni liikme erapooletuks jäämisega otsustas komisjon esitada valitsusele ettepaneku lõpetada Ahja, Kanepi, Kõlleste, Laheda, Mooste, Põlva, Vastse-Kuuste ja Valgjärve valla haldusterritoriaalse korralduse muutmise menetlus, kuna omavalitsused on esitanud menetluse lõpetamiseks piisavalt kaalukad põhjendused ühinemisega kaasneva negatiivse mõju kohta.

1.8. Antsla, Lasva, Orava, Sõmerpalu, Urvaste, Vastseliina ja Võru valla ühendamine.

Piirkondliku komisjoni liikmed tutvusid omavalitsuste esitatud tagasisidega. Omavalitsused ei nõustunud valitsuse ettepanekuga.

Lasva, Sõmerpalu ja Võru vald tõid välja, et nii ühinenud Võru vald, ühinenud Antsla vald kui ühinenud Vastseliina vald moodustuvad omaette territoriaalselt terviklikud kompaktsed piirkonnad ja ajalooliselt ei ole olnud tegemist ühe kihelkonnaga. Moodustuva omavalitsuse elanike arv ja territoorium on väga suur, omavalitsuse erinevate osade vahel pikad vahemaad. Ühendamine ei taga haldusreformi eesmärgi täitmist. Omavalitsused on sõlminud kokkulepped volikogude algatatud ühinemiste etapis, mis ei ühti seitsme valla ühinemise eesmärkidega. Antsla ja Urvaste vald tõid välja kõigi ETHS § 7 lg 5 asjaolude lõikes argumenteeritud negatiivse mõju ühendamise osas, Antsla kui (tänapäevase) keskuse roll väheneb ühendamise järgselt ja seega ka kohapealsete teenuste kättesaadavus. Antsla ja Urvaste vald moodustavad selge eraldiseisva toimepiirkonna, millel puudub ühisosa teiste ühendatavate valdadega. Valdade elanike liikuvus ei ole ainult Võru suunaline, vaid teenuseid tarbitakse ka Valgas ja Otepääl. Vastseliina ja Orava vald tõid välja, et valdadel puuduvad ajaloolised seosed, eriti Antsla ja Urvastega. Valitsuse poolt algatatud seitsmest vallast moodustatav kohaliku omavalitsuse üksus ei ole loogiline ja mõistlik, sest seitsme valla elanikel on erinevad liikumissuunad ja puuduvad omavahelised seosed ühendatavate piirkondade vahel (nt Antsla ja Orava, Vastseliina ja

Urvaste vahel). On oht ääremaastumiseks, elanike koondumiseks keskustesse ja kohapealse demokraatia vähenemiseks. Ühinenud Vastseliina vald suudab tagada avalikud teenused.

Piirkondlik komisjon leidis, et Antsla on omaette 3. tasandi keskus ning omavahel ühinevate Antsla ja Urvaste valla ühendamine täiendavate omavalitsustega väga suure pindala osas võib kahandada Antsla keskuse arengut. Antsla ja Urvaste vald moodustavad selge eraldiseisva toimepiirkonna, millel puudub ühisosa teiste ühendatavate valdadega. Elanike liikuvus ei ole ainult Võru suunaline, vaid teenuseid tarbitakse ka Valgas ja Otepääl. Orava ja Vastseliina vald on Võru suunalise liikumisega. Omavalitsuste osas ei saa hinnata vaid hetke teenuste pakkumise võimekust, vaid omavalitsuse võimekuse arendamise võimalusi.

Piirkondlik komisjon teeb valitsusele ettepaneku lõpetada Antsla ja Urvaste valla haldusterritoriaalse korralduse muutmise menetlus, kuna omavalitsused on esitanud negatiivse põhjendatud arvamuse menetluse lõpetamiseks ning jätkata Orava, Sõmerpalu, Urvaste, Vastseliina ja Võru valla haldusterritoriaalse korralduse muutmise menetlusega, kuna omavalitsused ei ole esitanud menetluse lõpetamiseks piisavalt kaalukaid põhjendusi ühinemisega kaasneva negatiivse mõju kohta.

1.9. Meremäe, Mikitamäe ja Värskä valla ühendamine ja Misso valla külade (Luhamaa nurga) üleandmine.

Piirkondliku komisjoni liikmed tutvusid omavalitsuste esitatud tagasisidega. Meremäe ja Mikitamäe vald ei nõustunud valitsuse ettepanekuga. Värskä ja Misso vald nõustusid valitsuse ettepanekuga.

Värskä vald tõi välja, et nõustub ühinemisega, kuid teeb ettepaneku anda Misso valla nn Luhamaa nurg Värskä valla koosseisu ning tegi ettepaneku moodustava Setomaa valla kuulumiseks Põlva maakonda. Mikitamäe vald tõi välja, et omavalitsusüksuste omavaheline koostöö on nõrk või pingeline ning üheks haldusüksuseks ühendamine korral võivad sellised pinged välistada valla eduka juhtimise ja viia üldse piirkonna ääremaastumisele. Kuna tegemist on geograafiliselt väljavenitatud vallaga, ei ole võimalik teenuste viimine kaugesse vallakeskusesse – vahemaad on suured ning valla siseselt teenuse kättesaadavuse tagamise korraldamine on kulukas – seega teenuseid ja spetsialiste ei saa koondada, mistõttu ühendamine erilist spetsialiseerumisvõimet kaasa ei too. Transpordi poolelt on vajadus teha suuri muudatusi, sest vallad kuuluvad eri maakondadesse. Meremäe vald tõi välja, et ühendatavate KOVide vahel on nõrgad omavahelised sidemed. Tõmbekeskuse puudumise, ühistranspordi ümberkorraldamise ja teenuste pakkumise muutuste tõttu kaasnevad potentsiaalselt suured halduskulud. Samas Setomaa vald ei loo paremaid eeldusi seto identiteedi- ja kultuuriruumi kujundamisele. Misso vald nõustus enamuse külade üleandmisega Värskä vallale (v.a kolm küla), arvestades, et Värskä vald toetab Setomaa valla moodustamist ning on võimalik külade üleandmises kokkuleppele jõuda.

Piirkondlik komisjon ei nõustunud hinnanguga, et omavalitsused ei oma ühtekuuluvust, tihedat koostööd tehakse Setomaa Valdade Liidu raames juba pikka aega. Liidu tegevuse raames on vastu võetud ühine arengukava ja arendatud piirkonna ettevõtlust. Ühtse omavalitsuse moodustamist toetab ühtne kultuuriruum ja identiteet. Transpordi korralduse poolelt on võimalik tulevases omavalitsuses teha muudatusi ja ümberkorraldusi. Samuti on lahendatav omavalitsuse juriidilise keskuse küsimus.

Komisjonis leiti, et loogilise territoriaalse paiknemise tõttu ning selleks, et ei tekiks Põlva maakonna lahusmaatükki Võru maakonnas, peaks ühinenud Setomaa vald kuuluma Võru maakonda, kuid ühinevate omavalitsuste elanike enamuse paiknemise ja Värskä ja Mikitamäe seniste võrgustike tõttu Põlva maakonda. Tulevikus võiks kaaluda Põlva ja Võru maakonna ühendamist, sest kahe maakonna sidusus on väga suur.

Piirkondlik komisjon teeb valitsusele ettepaneku jätkata Meremäe, Mikitamäe ja Värskä valla haldusterritoriaalse korralduse muutmise menetlusega, kuna omavalitsused ei ole esitanud menetluse lõpetamiseks piisavalt kaalukaid põhjendusi ühinemisega kaasneva negatiivse mõju kohta ning jätkata Misso valla külade (Luhamaa nurga) üleandmisega ühinevale vallale.

(allkirjastatud digitaalselt)

Kaia Sarnet

Komisjoni koosoleku juhataja